

JÓZEF NYKIEL

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Plut. Józef Nykiel, 37 lat, robotnik, pracownik PKP, żonaty; 11 Batalion Saperów Kolejowych.

2. Data i okoliczności zaaresztowania:

18 września koło Podhajec wraz z oddziałem zostałem zabrany do niewoli. Pędzono nas pieszo aż do Rosji, do obozu Jarmalińcy [Jarmolińce] i tam byliśmy sześć dni. Dawali tylko raz na dzień jeść i to pół litra zupy, która była jak woda, tylko mętna, i czterysta gramów chleba. Po 6 dniach załadowano nas na pociąg, po 45 ludzi, i w zamkniętych wagonach wieziono przez 11 dni. Dostawaliśmy tylko po 400 g chleba i wiaderko wody na cały dzień. Po 11 dniach wyładowano nas w Starym Jaryczowie, gdzie zapędzono do folwarku i umieszczono w stajni obstawionej silnym konwojem. Tam byłem siedem dni, później zabrano mnie do folwarku Kupcze, do majątku Badeniego.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Kupcze, Kozłów, Niesłuchów, Hermanów, Olszanica i Starobielsk.

4. Opis obozu, więzienia:

Obóz Kupcze – mieszkałem w stajni, gdzie wyjście było tylko na gnojnik, tak że przed wejściem była gnojówka; obóz był obwiedziony trzema rzędami drutu kolczastego, budynków innych nie było, tylko w stajni porobione prycze.

Obóz Niesłuchów – mieszkałem w pałacu Dzieduszyckiego, warunki były możliwe.

Obóz Hermanów – stajnie, brud na podwórzu, gnojówka. Takie było życie jeńca polskiego.

Obóz Olszanica – duży obóz zbudowany przez jeńców polskich, były namioty i teatr bolszewicki.

Obóz Starobielsk – duży obóz, cerkiew, baraki i pełno pluskiew.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

W niektórych obozach od pięciuset do dwóch tysięcy ludzi.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Musiąłem pracować od rana do wieczora. Życie było liche, wynagrodzenie bardzo małe.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Mścili się jak mogli.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska była słaba. Śmiertelności nie było.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność była możliwa.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

Zostałem zwolniony 25 sierpnia 1941 r. ze Starobielska.

Miejsce postoju, 2 marca 1943 r.